

Taina Hurtig

MUSIIKIN ILO

Ranuan kristillisen kansanopiston musiikin opetus ja sen oppilaslähtöinen kehittäminen

MUSIIKIN ILO

Ranuan kristillisen kansanopiston musiikin opetus ja sen oppilaslähtöinen kehittäminen

Taina Hurtig
Opinnäytetyö
Kevät 2019
Musiikin tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikin tutkinto-ohjelma, musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Taina Hurtig

Opinnäytetyön nimi: Musiikin ilo; Ranuan kristillisen kansanopiston musiikin opetus ja sen oppilaslähtöinen kehittäminen

Työn ohjaaja: Jouko Tötterström

Työn valmistuslukukausi ja -vuosi: kevät 2019

Sivumäärä: 33 + 1 liite

Tämä opinnäytetyö on tutkimus Ranuan kristillisen kansanopiston musiikin opetuksesta ja oppilaiden kokemuksista sekä toiveista musiikin opintojen osalta. Olen toiminut kaksi lukuvuotta opiston musiikin opettajana, ja halusin selvittää oppilaiden tyytyväisyyttä musiikin opetukseen sekä sitä, mitä kehitettävää musiikin opetuksessa voisi olla.

Kansanopiston vuosikurssin 2018–2019 musiikin opiskelijat vastasivat sähköisesti laatimaani kyselyyn. Näin sain tuoretta tietoa nuorten tyytyväisyydestä musiikin opiskeluun. Vastajat olivat pääosin 16–17-vuotiaita nuoria.

Kyselyn perusteella musiikin opetus Ranuan kristillisellä kansanopistolla sujuu pääosin hyvin, ja oppilaat olivat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä opetuksen laatuun. Useat opiskelijat toivoivat musiikin opetuksen lisääntyvän niin, että musiikin ryhmäopetuksessa olisi enemmän valinnan varaa. Tätä tutkimusta hyödyntäen Ranuan kristillinen kansanopisto voi kehittää musiikin opetusta oppilaiden toivomaan suuntaan.

Asiasanat: musiikki, musiikin opetus, musiikin opiskelija, kuoro, instrumenttiopetus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Music, Option of Music Pedagogue

Author: Taina Hurtig

Title of thesis: Joy of Music. Music pedagogy and student-based development at Ranua Christian Folk High School

Supervisor: Jouko Tötterström

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2019

Number of pages: 33 + 7

This thesis was a study of music pedagogy at Ranua Christian Folk High School as well as students' expectations and experiences in their music studies. The aim was to study student satisfaction in their music studies as well as areas for development.

Music students studying during year 2018–2019 answered an electronic questionnaire. In this way, it was possible to receive fresh data on satisfaction in their studies. Most of the respondents were 16–17 years old.

The study material showed that music teaching at Ranua Christian Folk High School is mostly implemented well and the majority of the students were satisfied with the quality of teaching. Many students wish that there would be more music teaching at Ranua Christian Folk High School, for example, there would be more choices in music studies. This study can be beneficial to Ranua Christian Folk High School in their development of music pedagogy according to the wishes of the students.

Keywords: a music, music teaching, music student, choir, teaching instrumental music

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MUSIIKINOPETUS RANUAN KRISTILLISELLÄ KANSANOPISTOLLA 2018–2019	7
2.1	Ranuan kristillinen kansanopisto	7
2.2	Musiikin opetus.....	8
2.2.1	Opistokuoro.....	8
2.2.2	Kamarikuoro.....	9
2.3	Instrumenttiopetus.....	9
2.3.1	Yksinlauluopetus.....	10
2.3.2	Pianonsoiton opetus	10
2.3.3	Urkujensoiton opetus	10
2.4	Vapaa-ajalla toimivat musiikkiryhmät.....	11
3	TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUKSEN TOTETUS.....	12
3.1	Kyselytutkimus	12
3.2	Tutkimuksen haasteet	12
4	OPPILAIDEN KOKEMUKSIA MUSIIKIN OPETUKSESTA	14
4.1	Ryhmäoppiaineet: opistokuoro ja kamarikuoro.....	14
4.1.1	Kuorolaisten kokemuksia	14
4.1.2	Kuoron ohjelmisto ja vaikeustaso.....	18
4.1.3	Kuorojen esiintymiset.....	19
4.1.4	Opistoäänitteiden tekeminen.....	20
4.2	Instrumenttiopetus.....	24
4.2.1	Laulutunnit	24
4.2.2	Pianotunnit.....	25
4.2.3	Urkutunnit.....	26
4.3	Vapaa-ajan musiikkiryhmät	26
4.4	Musiikin merkitys nuorille.....	27
5	POHDINTA.....	30
5.1	Tutkimuksen luotettavuus.....	30
5.2	Musiikin ilo.....	30
5.3	Musiikinopetuksen kehittäminen.....	31
	LÄHTEET.....	33
	LIITTEET	34

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö tutkii musiikin opetusta Ranuan kristillisellä kansanopistolla. Olen toiminut kaksi vuotta opistolla musiikin tuntiopettajana opettaen yksinlaulua ja urkujen soittoa sekä opiston kahta kuoroa. Myös toinen tuntiopettaja on osallistunut musiikinopetukseen pianonsoiton opettajana. Halusin opinnäytetyössäni tutkia oppilaiden kokemuksia musiikin opetuksesta sekä heidän kokemiaan mahdollisia kehittämiskohteita opetuksessa.

Olen opettajana toimiessani kokenut, että suurin osa musiikin valinneista oppilaista on ollut innolla mukana musiikin oppitunneilla. He ovat olleet aidosti kiinnostuneita musiikista ja halunneet kehittää itseään musiikin parissa ja usein myös uskaltaneet ilmasta kokemuksiaan ja mielipiteitään opettajalle. Valitettavasti jonkin verran on ollut myös heitä, jotka ovat olleet tyytymättömän oloisia tai valinpitämättömiä oppitunneilla. Heiltä ei useinkaan ole saanut palautetta suoraan. Halusin selvittää anonyymien kyselyjen perusteella, kuinka suuri osa oppilaista on kiinnostunut siitä opetuksesta, jota he ovat saaneet, ja mitä kehitettävää heidän mielestään on musiikin opetuksen laadussa ja määrässä.

Ranuan kristillinen kansanopisto toimii vapaan sivistystyön mukaisesti, ja oppilaitoksen työssä näkyy selkeästi kristillisten arvojen ylläpitäminen. Kansanopisto toimii sisäoppilaitoksena, ja opiskelijat ovat pääosin 16–17-vuotiaita nuoria. Ranuan kristillinen kansanopisto on toiminut vuodesta 1987 lähtien ja on maamme nuorimpia kansanopistoja. (Ranuan kristillinen kansanopisto 2019a, viitattu 8.5.2019.) Nuorten kiinnostusta musiikkiin osoitti se suuri oppilasmäärä, joka oli valinnut musiikin oppiaineekseen. Tutkittavana olleen vuosikurssin 120 opiskelijasta oli 95 nuorta valinnut opiskeltavakseen musiikkia. Kaikki kyselyyn osallistuneet oppilaat olivat mukana opistokuorossa, joka oli opiston suurin kuoro, ja siihen oli vapaa pääsy.

Opinnäytetyöhön liittyvä kyselytutkimus tehtiin sähköisesti kuorotunnin aikana. Musiikin opiskelijoita pyydettiin osallistumaan kyselyyn. Heitä oli kyselyn tekohetkellä 95 oppilasta. Vastaaajia saatiin 84.

2 MUSIIKINOPETUS RANUAN KRISTILLISELLÄ KANSANOPISTOLLA 2018–2019

2.1 Ranuan kristillinen kansanopisto

Ranualla on toiminut kristillinen kansanopisto vuodesta 1987 lähtien. Kansanopisto on yleissivistävä nuoriso- ja aikuiskoulutusta antava sisäoppilaitos. Opiston taustayhteisöä edustaa Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys. (Tuomisto 2018, 65.) Oppilaitos toimii vapaan sivistystyön mukaan, tukien yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä elinikäisen oppimisen pohjalta sekä kykyä toimia yhteisössä (Opetushallitus 2019, viitattu 9.5.2019). Ranuan kristillisessä kansanopistossa pidetään tärkeänä kristillisiä perusarvoja (Ranuan kristillinen kansanopisto 2019a, viitattu 8.5.2019). Opiston arvokasvatus nousee taustayhteisön, vanhoillislestadiolaisuuden, kirkollisen herätysliikkeen arvopohjasta (Tuomisto 2018, 65). Kristillisten arvojen esillä pitäminen näkyy opiston jokapäiväisessä toiminnassa sekä vapaa-ajalla. Musiikin opetuksessa arvotausta tulee esiin hengellisten laulujen ja virsien suurena osana kuoro-ohjelmistoa.

Suurin osa perusjakson oppilaista on 16–17-vuotiaita nuoria. Joka vuosi opiskelijoista osa on myös aikuisia. Ranuan kristillisellä kansanopistolla opiskellaan opintopoluilla, joita opiskelija valitsee kaksi. Opiskelija seuraa valitsemiaan polkuja läpi opistovuoden ja opiskelee niihin sisältyviä aineita. Opintopolkumuotoinen opiskelu aloitettiin syksyllä 2018. Ensimmäisen polun opintovaihtoehtoja ovat erityisopinnot, kotitalous, kuvataide, käsityö, lukio-opinnot, peruskouluopinnot ja viestintä. Toisella polulla on valittavana erätaidot, luontotaidot, käsityö, työelämätaidot ja yrittäjyys. (Ranuan kristillinen kansanopisto 2019b, viitattu 10.5.2019.) Musiikki on yksi oppilaitoksen valinnaisaineista.

Kristillisellä kansanopistolla järjestetään viikonloppuisin ja perusjakson oppilaiden loma-aikana erilaisia lyhytkursseja. Musiikin lyhytkursseja ovat olleet mm. yksinlaulukurssit, joilla on suuri suosio, ja ne täyttyvät nopeasti ilmoittautumisen avautuessa.

2.2 Musiikin opetus

Ranuan kristillisellä kansanopistolla voi opiskella musiikkia vapaaehtoisesti valittavana oppiaineena. Lukukaudella 2018–2019 on voinut valita kaksi ryhmäoppiainetta: opistokuoron ja kamarikuoron. Opistokuoroon on vapaa pääsy. Kamarikuoroon pyritään koelaulun kautta.

Instrumenttiopetusta kansanopistolla voi saada yksinlaulussa, pianonsoitossa sekä urkujensoitossa. Tutkimusvuoden syksyllä halukkaita instrumenttiopiskelijoita oli niin paljon, että jouduttiin antamaan vaihtoehtoisesti vain yksi valinnainen opetustunti oppilasta kohden. Keväällä tilanne korjaantui jonkin verran, ja moni oppilas sai mahdollisuuden toiseen valinnaiseen instrumenttiopetustuntiin.

2.2.1 Opistokuoro

Opistokuoro on vapaasti valittava oppiaine, jonka jokainen oppilas voi halutessaan valita. Lukuvuonna 2018–2019 opistokuoro oli ennätysmäisen suuri. Kuorossa oli 95 oppilasta. Kuoro lauloi 1–4-äänisesti, enimmäkseen 3–4-äänisesti. Kuorotunnin pituus oli 60 minuuttia, ja kuoroharjoitus pidettiin kerran viikossa.

Monelle nuorelle opistokuorossa laulaminen oli ensimmäinen kokemus kuorolaulamisesta. Se toi kuoroon myös omat haasteensa. Esimerkiksi kuoron 21 pojasta kuorossa oli aiemmin laulanut vain viisi oppilasta. Useimmilla yhdeksännen luokan jälkeen opistoon tulevilla pojilla on äänenmurros ollut vain muutamaa vuotta aiemmin. Poikien äänenmurrosvaihe on keskimäärin 13,9 vuoden iässä (Jalanko 2019, viitattu 9.5.2019). Murrosiässä kurkunpää ja äänihuulet kasvavat ja siten ääni maldtuu. Äänen muuttuminen poikaäänestä miehiseksi tapahtuu hitaasti murrosiän aikana. (Väestöliitto 2019, viitattu 9.5.2019.) Murrosiän aiheuttama äänen hallitsematon käyttäytyminen voi aiheuttaa pojissa häpeän tai epävarmuuden tunteita. Suurena esteenä poikien laulamiseen äänenmurroksen aikana voi myös olla oma asenne ääntä ja kehoa kohtaan. (Rautamaa 2012, viitattu 16.5.2019.)

Opistokuorossa lauloi tutkimusvuonna 40 sopraanoa, 34 alttoa, 7 tenoria ja 14 bassoa. Kuoron ohjelmisto koostui lähinnä hengellisistä lauluista ja virsistä sekä vanhoillislestadiolaisuuden piirissä laulettavista Siionin lauluista. Kuorolaulujen vaikeustaso oli opistokuorossa aika helppo siksi, että kaikki pääsisivät osallistumaan ja kokemaan laulamisen iloa.

2.2.2 Kamarikuoro

Kamarikuoro on toinen Ranuan kristillisen opiston musiikin ryhmäaineista. Siinä oli tutkittavana lukuvuonna 54 laulajaa. Kamarikuoroon pyrkiville järjestettiin laulukoe, jossa oppilas sai esittää haluamansa laulun. Laulunäytteellä pyrittiin selvittämään laulajan ääniala ja soveltuvuus kyseiseen kuorokokoonpanoon. Opistoikäisillä nuorilla, 16–17-vuotiailla, ei useinkaan ole vielä käsitystä omasta äänialastaan, ja he kaipaavat tietoa, mitä kuorostemmaa he voisivat laulaa parhaiten. Eri-tyisesti poikien ääniala on usein vielä aika suppea murrosiän jälkimainingeissa, eikä matalat bassoäänät tai korkeat tenoriäänät ole vielä kehittyneet. Tutkimusvuonna poikien äänimateriaalit olivat erityisen otollisia, sillä joukossa oli myös muutama matalaääninen basso sekä suhteellisen korkeita tenoreita, jotka mahdollistivat kamarikuorolle äänialaltaan haastavamman ohjelmiston harjoittamisen.

Kamarikuoron äänet jakautuivat tutkimusvuonna siten, että siinä oli 23 sopraanoa, 17 alttoa, 5 tenoria ja 9 bassoa. Kuoron ohjelmiston sisältö oli pääosin samasisältöinen kuin opistokuorossa ja sisälsi enimmäkseen hengellistä ohjelmistoa.

2.3 Instrumenttiopetus

Opiskelija sai Ranuan kristillisellä kansanopistolla lukuvuonna 2018–2019 halutessaan valita musiikin instrumenttiopetusta seuraavissa aineissa: yksinlaulu, pianonsoitto tai urkujensoitto. Yksinlauluopetus on uusi instrumenttiopetusmuoto tässä oppilaitoksessa. Sen on voinut valita oppiaineeksi vasta kahden lukuvuoden ajan. Yksinlaulu onkin ilokseni saanut suuren suosion nuorten keskuudessa. Kyselyhetkellä laulun opiskelijoita oli 36. Piano-oppilaita oli 24 oppilasta. Kansanopistolla oli tutkimusvuonna toinen musiikin tuntiopettaja, joka opetti pianonsoittoa. Urkujensoiton opiskelu mahdollistui vasta kevätlukukaudella. Urkuoppilaina oli kuusi nuorta.

Instrumenttiopetus on Ranuan kristillisellä kansanopistolla hyvin oppilaslähtöistä. Opiskelija saa vaikuttaa ohjelmiston valintaan, ja opettaja ohjaa tarvittaessa löytämään sopivaa ohjelmistoa. Opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus kannustaa oppilasta tuomaan esille omia kokemuksiaan ja ajatuksiaan. Opetuksessa painopiste on positiivisessa pedagogiikassa ja tunneilla pyritään saavuttamaan hyvä ilmapiiri. Positiivisen pedagogiikan avulla nuori oppii huomaamaan paremmin omat onnistumisensa ja vahvistamaan siten hyvinvointiaan (Peda.net 2019, viitattu 9.5.2019).

2.3.1 Yksinlauluopetus

Kaksi vuotta sitten, kun aloitin opistolla musiikin opettajana, ehdotin yksinlauluopetuksen lisäämistä valinnaisaineeksi. Yllättäen se sai niin suuren suosion, että jouduin pohtimaan uusia opetusmenetelmiä voidakseni opettaa kaikkia halukkaita opetustuntien sallimissa rajoissa. Päätin opettaa kahta oppilasta samalla tunnilla. Oppitunnin pituus on ollut 30 minuuttia. Toinen oppilaista on vuoroviikoin aktiivioppilaana, ja toinen passiivinen kuuntelija. Mielestäni kokeilu on toiminut hyvin ja olen saanut oppilailtakin positiivista palautetta. Myös opinnäytetyöhöni liittyvä kyselytutkimus antoi saman suuntaisia vastauksia.

Yksinlaulutunneilla pääpaino on erityisesti hengitystekniikassa, koska lähes kaikki lauluoppilaat ovat ensimmäistä kertaa lauluopissa. Pidän tärkeänä oppitunnilla musisointia, että oppilas saisi hyviä musiikillisia kokemuksia. Siksi pyrin mitoittamaan laulutunnit siten, että laulujen laulamiselle jäisi mahdollisimman paljon aikaa. Laulajien ohjelmisto on hyvin monipuolista, ja oppilas saa taitojensa sallimissa rajoissa esittää harjoiteltavia lauluja opiskeltavakseen. Laulajien ohjelmisto on kuorojen ohjelmiston tapaan pääpainoltaan hengellistä musiikkia, mutta myös kansanlauluja ja klassista laulumusiikkia.

2.3.2 Pianonsoiton opetus

Pianonsoittoa opiskeli 24 oppilasta lukukaudella 2018–2019. Piano-oppilaissa on ollut jonkin verran vaihtuvuutta, mutta uusia innokkaita oppilaita on tullut opetettavaksi. Pianotunneilla on ollut haastetta oppilaiden säännöllisessä harjoittelussa. Silloin on oppilaslähtöisesti opiskeltu joustavasti, esimerkiksi yhteissoittoa. Pianonsoitonopettajana on toiminut lukuvuonna 2018–2019 toinen musiikin tuntiopettaja.

2.3.3 Urkujensoiton opetus

Useat kansanopistossa 2018–2019 opiskelleet nuoret olivat soittaneet pianoa ennen opistoon tuloaan. Urut olivat monelle oudompi soitin, mutta yllättävän moni oli kiinnostunut urkujen soitosta ja halusi kokeilla sitä, vaikka se ei ollutkaan heillä oppiaineena.

Lukuvuonna 2018–2019 kuusi oppilaista sai valita oppiaineekseen urkujensoiton. Urkujensoiton opetus mahdollistui vasta kevätkaudella, kun sain mahdollisuuden opettaa opistolla toisenkin opetuspäivän. Muutama oppilas, kuuden oppilaan lisäksi, olisi vielä halunnut valita urut oppiaineekseen, mutta heitä ei ollut mahdollisuutta opettaa, koska opetuspäivät olivat jo niin täysiä.

Urkutuntien ohjelmisto mietittiin oppilaslähtöisesti nuoren soittotaito huomioon ottaen. Useat oppilaat halusivat opetella virsisäestystä. Myös eritasoisia klassisia urkukappaleita opeteltiin.

2.4 Vapaa-ajalla toimivat musiikkiryhmät

Ranuan kristillisellä kansanopistolla opiskeli lukuvuonna 2018–2019 useita musiikista erityisesti kiinnostuneita nuoria. He halusivat harrastaa musiikkia myös sisäoppilaitoksen vapaa-ajalla. Opiston soittimet, flyygeli, viisi pianoa ja urut, sekä opiston päärakennuksen tilat olivat oppilaiden käytävissä myös iltaisin. Se mahdollisti nuorten aktiivisen musisoinnin myös vapaa-ajalla.

Oppilaat perustivat itse tyttökuoron, poikakuoron sekä pienen neljänisen lauluryhmän. Nämä ryhmät harjoittelivat itsenäisesti viikoittain. He valitsivat keskuudestaan vetäjät ja tarvittaessa pyysivät opettajaa kuuntelemaan sekä antamaan palautetta harjoituksistaan. Tämä aktiivisuus osoittaa, että nuoret todella pitävät musiikkia voimavaranaan ja osaavat hyödyntää ja harjoituttaa taitojaan myös itsenäisesti. Nämä vapaa-ajalla toimineet lauluryhmät ovat myös esiintyneet opiston juhlissa ja musiikkimatineassa. Kaikki kolme lauluryhmää osallistuivat myös opiston kevätäänitteen tekemiseen, vieläpä erittäin ansioituneesti.

Opistossa oli monia eri soitinten harrastajia. Tutkittavana lukuvuonna 2018–2019 oli pianon- ja urkujensoittajien lisäksi useita huilun, viulun, alttoviulun ja sellon soittajia. He ovat satunnaisesti harjoitelleet duoina ja sitä suurempina kokoonpanoina. Soitinkokoonpanot ovat myös esiintyneet yhdessä kuorojen kanssa opiston juhlissa ja erilaisissa tilaisuuksissa.

3 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUKSEN TOTETUS

Tämän opinnäytetyön tutkimus oli laadullinen. Työssä tutkittiin oppilaiden kokemuksia siitä, minkälaista musiikinopetusta he pitävät tarpeellisena ja kiinnostavana. Vastaaajajoukko valittiin tarkoituksenmukaisesti Ranuan kristillisen kansanopiston oppilaista. Kaikille opiston musiikinopiskelijoille annettiin mahdollisuus vastata kyselyyn, joka esitellään tämän opinnäytetyön liitteenä. Kyselylomakkeessa oli monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä, joihin sai vastata omin sanoin. Monivalintakysymyksiä oli kahdenlaisia: liukukytkimellä vastausarvoa säädeltäviä sekä perinteisiä monivalintakysymyksiä, jossa vastaaja sai valita yhden tai useamman itselleen sopivan vaihtoehdon.

3.1 Kyselytutkimus

Opinnäytetyöni tutkii musiikinopetuksen oppilaslähtöisen kehittämisen mahdollisuuksia Ranuan kristillisellä kansanopistolla. Tutkimus tehtiin kyselytutkimuksena, joka jaettiin oppilaille sähköisesti kuorotunnin aikana. Kyselyn nettilinkki jaettiin oppilaille oppilaiden sisäisen WhatsApp-ryhmän kautta. Suurin osa oppilaista vastasi kyselyyn omilla kännyköillään. Muutama oppilas käytti vastaukseen opiston tietokonetta.

Musiikin oppiaineekseen valinneita oppilaita pyydettiin vastaamaan kyselyyn. Musiikin opiskelijoita oli vastaushetkellä 95 oppilasta. Vastausaikaa annettiin kaksi vuorokautta. Suurin osa musiikin oppilaista oli läsnä kuorotunnilla, jolloin kysely avattiin. Kyselyyn annettiin noin puoli tuntia vastausaikaa, ja suurin osa oppilaista vastasi kyselyyn alle kymmenessä minuutissa. Jokaisen annettiin vastata rauhassa kysely loppuun asti, ja ympäristö pyrittiin pitämään rauhallisena. Muutama oppilas, joka ei ollut läsnä oppitunnilla kyselyä suorittaessa, vastasi kyselyyn myöhemmin saman päivänä. Kaiken kaikkiaan vastauksia saatiin 84 kappaletta.

3.2 Tutkimuksen haasteet

Pohdin pitkään, kuinka saisin mahdollisimman kattavan ja luotettavan tutkimusaineiston koottua. Olisin voinut tutkia opinnäytetyössäni myös edellisen vuosikurssin oppilaiden kokemuksia musiikin opetuksesta, koska olin opettanut myös heitä.

Rajasin vastaajien määrää tutkimushetkellä olevan koko opiston vuosikurssin oppilaisiin siitä syystä, että tutkittavien määrä olisi noussut lähelle kahtasataa, jos vastaajia olisi ollut kahden vuosikurssin ajalta. Tutkimuksen analysointiin se ei olisi kovinkaan paljon vaikuttanut, mutta avoimia vastauksia olisi luultavasti tullut huomattavasti enemmän. Oppilaiden suuren määrän vuoksi yhteystietojen etsimiseen olisi kulunut mielestäni liikaa aikaa, koska toteutin tutkimuksen hyvin lyhyessä ajassa. Halusin myös, että kokemukset ovat tuoreita eikä aika olisi ”kullannut” tai haalistanut niitä mitenkään.

4 OPPILAIKEN KOKEMUKSIA MUSIIKIN OPETUKSESTA

Opinnäytetyön tutkimusosio tehtiin käyttäen kyselytutkimusta, joka laadittiin niin, että se antaisi oppilaslähtöisiä vastauksia Ranuan kristillisen kansanopiston musiikinopetuksen laadusta sekä oppilaiden toiveista musiikinopetuksessa. Kysely toteutettiin sähköisesti oppitunnin aikana. Vastausaikaa annettiin kaksi vuorokautta, mutta kyselytutkimuksen raportin mukaan kaikki vastaukset oli annettu 9.4.2019.

Kansanopistolla opiskeli lukuvuonna 2018–2019 hyvin musikaalisia nuoria. Kyselytutkimukseen vastanneista 50 % oli harrastanut musiikkia ennen opistoon tuloaan yli neljä vuotta. 2–4 vuotta musiikkia harrastaneita oli 8,5 prosenttia ja alle kaksi vuotta harrastaneita 14,6 %. Yhteensä musiikkia ennen opistoon tuloaan harrastaneita oli lukumäärältään 82 vastanneesta 60 oppilasta. 22 oppilasta ei ollut harrastanut musiikkia ennen opistovuotta.

4.1 Ryhmäoppiaineet: opistokuoro ja kamarikuoro

Ranuan kristillisellä opistolla on ollut kuoro toimintaa sen toiminnan aloitusvuodesta lähtien, vuodesta 1987, jolloin valinnaisaineena musiikissa oli myös pianon- ja urkujen soitto sekä yhtyesoitto (Heikkilä 2019, tekstiviesti 10.5.2019). Opiston musiikinopetuksen määrä on säilynyt lähes samanalaisena näihin päiviin saakka.

4.1.1 Kuorolaisten kokemuksia

Vuosikurssilla 2018–2019 oli valinnaisaineena kaksi oppiainetta, vapaapääsyyinen opistokuoro ja pääsykokeellinen kamarikuoro. Kyselytutkimukseen vastanneista 84 opiskelijasta kaikki opiskelivat opistokuorossa. Opistokuorossa opiskeli kyseisenä lukuvuonna 95 nuorta.

Kamarikuoron pääsykokeessa oppilas sai laulaa valitsemansa laulun tai yhden säkeistön siitä. Joissakin tapauksissa kokeiltiin laulua eri sävellajeista, jotta laulajan ääniala tulisi selvitettyä paremmin ja oppilas saisi varmuuden siitä, mitä stemmaa hän voisi kuorossa laulaa. Kyselytutkimukseen vastasi 50 kamarikuorossa laulavaa nuorta. Kamarikuorossa oli kyselyhetkellä 54 laulajaa.

Kyselytutkimuksessa haluttiin selvittää oppilaiden kokemuksia kuorossa laulamista. Suurin osa vastaajista oli kokenut kuorolaulun mukavaksi. Vastaus annettiin arvioimalla kuorolaulua asteikolla 0–10. Oppilaista 83 vastasi kysymykseen ”Mitä mieltä olet opiston kuorossa laulamista?” Vain yksi oppilas koki, että kuorossa laulaminen ei ole kovin mukavaa, liukukytkimen arvolla 2. Muut vastaukset ylittivät viiden pisteen rajan. Vastausten keskiarvo oli 8,29. Kymmenen vastaajaa oli kokenut kuorossa laulamisen täyden kymppin arvoiseksi (taulukko 1).

TAULUKKO 1. Ranuan kristillisen kansanopiston musiikin opiskelijoiden kokemus kuorossa laulamista asteikolla 0 (ei ole mukavaa) – 10 (todella mukavaa)

Liukukytkimen arvon lukumäärä	n	Prosentti
0	0	0%
1	0	0%
2	1	1,21%
3	0	0%
4	0	0%
5	2	2,41%
6	3	3,61%
7	7	8,43%
8	31	37,35%
9	29	34,94%
10	10	12,05%

Usea vastaaja kritisoi kamarikuoron kokoa liian suureksi ja siihen pääsyä liian helpoksi.

”Pikkukuorossa (= kamarikuoro) on liikaa porukkaa. Pikkukuoron ”laulukoe” pitäisi olla kunnan laulukoe jonka perusteella joko pääsee kuoroon tai ei pääse. Itse olisin halunnut tavoitteellisemmin laulaa kuorossa, mutta niin isossa kuorossa se ei ole mahdollista.”

”Kamarikuoron valintakriteerit pitäisi olla tiukemmat, jotta kuoron sointia saisi paremmaksi pienemmän ryhmän avulla.”

Kuoroissa oli joka äänessä oma äänenjohtaja, joka huolehti esimerkiksi oman ääniryhmänsä stemmaharjoituksista vapaa-ajalla. Kuorolaiset olivat hyvin aktiivisia ottamaan vastuuta myös kuoron harjoituksista muun muassa ennen esiintymistä, ja halukkaita harjoituttajia löytyi helposti. Oppilaiden omatoimisista harjoituksista ei ole jäänyt oppilaille kuitenkaan aina positiivista mielikuvaa:

”Kuorojen koot on liian isot. Esim. omatoimiset harkat on hankala pitää, kun on niin paljon kuorolaisia niin isossa kuin pikkukuorossaki. Ajattelin että pikkukuoro olis oikeasti paljon

pienempi ja sitä myöten parempi-ilmapiirinen ja ehkä parempi tasoinenkin. Ilmapiiri vaihtelee hyvin paljon kuorosta riippuen.”

Moni oppilas toivoi, että kuoroharjoituksia olisi useammin kuin kerran viikossa.

”Ois kiva, jos ois pitemmät harjotukset tai sit useemmin”

”Enemmän musiikin opetusta! Esim kuoroja 2 kertaa viikossa. Enemmän panostusta siihen että kuulostaa hyvältä. Ja kuoron aikana opetettais vähän enemmän laulu tekniikkaa, toisten kuuntelemista ja kuoronjohtajan seuraamista.”

”Kuoroharjoituksia voisi lisätä yhdellä tunnilla viikossa, ja pienempiin kuoroihin voisi valita laulajia tiukemmilla kriteereillä.”

Useat vastaajat antoivat positiivista palautetta kuoronjohtajasta sekä kuorossa laulamista.

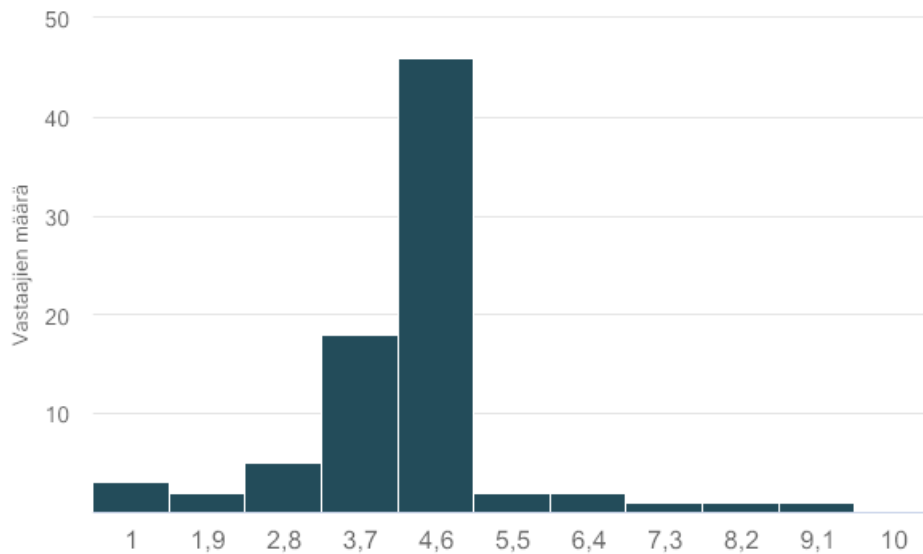
”Ihan huippua että on mahdollisuus laulaa kuorossa ja Taina sinä oot ihan loistava kuoronjohtaja”

”Taina on iha paras kuoron vetäjä! Oon oppinu paljo laulamista ku en ollu ennen opistonkuoroa laulanu missään kuorossa. Välillä(mulla) on saattanu mennä hermot poikiin kun ne ei kuuntele ja metelöi sielä takana, mutta muuten kuorossa on aina ollu mukavaa.”

”Kuorossa laulaminen on todella mukavaa. Se on rentoa ja antoisaa kaikkien muiden oppituntien lomassa.”

Suurin osa kuorolaisista sai mielestään sopivasti palautetta kuoronjohtajalta, mutta vastausmäärässä painottuu, ettei palautetta ole annettu myöskään liikaa. Vastauksista (81) käy ilmi, että oppilaat toivoivat mieluummin enemmän palautetta kuin liian vähän.

Oppilaat arvioivat kuoronjohtajaltaan saamansa palautteen määrää liukukytkimen arvoilla 0 (liian vähän palautetta) – 10 (liian paljon palautetta). Arvon 5 kohdalla kyselyssä oli merkintä sopivasti palautetta. Kuviossa 1 esitetään vastausten jakautuminen.

KUVIO 1. Kuorolaisten kokemuksia kuoronjohtajalta saadusta palautteesta asteikolla 0–10

Kyselytutkimuksessa haluttiin myös selvittää oppilaiden tyytyväisyyttä opetuksen määrään. 24 prosenttia vastaajista toivoisi opistoon enemmän ryhmäopetusta. 12 % oli tyytyväisiä nykyiseen ryhmäaineiden määrään. 64 % ei osannut sanoa mielipidettään.

Usean vastaajan mielestä musiikin teoriaa voisi opiskella myös opistossa.

”Musiikin opetusta opistossa tulisi lisätä mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi musiikin teoriaopetusta, soittimia, yms voisi lisätä.”

”Musiikkiopintopolku jossa opetettaisiin myös musiikinteoriaa, säveltämistä, sanoittamista yms.”

”Tulevaisuudessa olis loistavaa jos opistoon saatais musiikkilinja. Ja täyspäiväinen musiikinopettaja. Musiikinopetus monipuolisemmaksi, esim kuorolaisille kuoron lisäksi vaikka teoriaa. Mutta vähänkö on ollu loistavaa tekemisen meininkiä! Ja meillä on kyllä aivan hullun hyviä muusikoita.”

Oppilaat toivoivat myös laulun ryhmätunteja ja mm. lukion musiikkikurssia.

”Laulun teoriaa tai muuta... vapaamuotoisempaa musiikin opetusta pienemmissä ryhmissä. Esimerkiks vaikka musiikintunteja niiku oli peruskoulussa. Ja opeteltais esim. musiikin lajeja ja teoriaa. Joku lukion musiikkikurssi.”

”Yksinlaulua pienelle yleisölle, se olisi erittäin haastavaa järjestää mutta yksinlaulajille hyvin opettavainen mahdollisuus. Matinea tyylinen mutta vaikka pikkukuoron sisäinen, (yleisönä pikkukuoro) ja laulajat saa itse ilmoittautua yksinlaulutunneilla!”

Myös soitinryhmä- ja orkesteritoimintaa toivottiin runsaasti.

”Ois mahtavaa saaha jotai pienorkesteri toimintaa”

”Soitinryhmä olisi ihana! Itselläni on instrumentti jäänyt liikaakin kaappiin opistovuonna kun ei yksin ole jaksanut soittaa. Olisi kiva jos yhdessä harjoiteltaisiin hienoja musiikiteoksia.”

”Orkesteri/ ohjattua ryhmässä soittamista”

4.1.2 Kuoron ohjelmisto ja vaikeustaso

Kuorojen ohjelmisto koostui tutkimusvuonna enimmäkseen hengellisestä kuoromusiikista: virsistä, Siionin lauluista ja muusta hengellisestä musiikista. Kuoroja säesti usein oppilaista koottu soitinryhmä. Kuorojen ohjelmistoon vaikutti suuresti kahden cd-levyn äänittäminen, ja äänitettäviä lauluja onkin täytynyt harjoitella ahkerasti, jotta äänitteistä tulisi riittävän laadukkaita.

Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä kuoron ohjelmiston sisältöön. Tutkimuksessa 83 oppilasta vastasi kysymykseen, jossa selvitettiin oppilaiden kokemusta kuoron ohjelmiston sisällöstä. Vastaajat saivat arvioida ohjelmiston sisältöä asteikolla 0 (ei ole sopivaa) – 10 (erittäin sopivaa).

Taulukosta 2 käy ilmi, että kenenkään mielestä kuoro ei laula kuorolaisille sopimatonta ohjelmistoa, vaan kaikki ovat jollain tasolla tyytyväisiä kuoron ohjelmiston sisältöön. Yli 50 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ohjelmisto on heidän mielestään erittäin sopivaa.

TAULUKKO 2. Kuoron ohjelmiston sisällön sopivuutta arvioitiin asteikolla 0–10

Liukukytkimen arvon lukumäärä	n	Prosentti
0	0	0%
1	0	0%
2	0	0%
3	0	0%
4	0	0%
5	1	1,21%
6	3	3,61%
7	3	3,61%
8	14	16,87%
9	19	22,89%
10	43	51,81%

Kuoron ohjelmiston vaikeustasoa arvioitiin asteikolla 0–10. Liukukytkimen arvo 5 osoitti ohjelmiston olevan vaikeustasoltaan sopivaa. Nollassa oli saatesana vaikeaa, ja numerolla kymmenen vastaa-vien mielestä ohjelmisto oli helppoa. Taulukosta 3 voidaan nähdä, kuinka suurin osa kuorolaisista koki kuoro-ohjelmiston helpoksi tai sopivaksi. Vain muutama koki ohjelmiston hiukan vaikeahkoksi.

TAULUKKO 3. Kuoro-ohjelmiston vaikeustason arviointi asteikolla 0 (vaikeaa) – 10 (helppoa)

Liukukytkimen arvon lukumäärä	n	Prosentti
0	0	0%
1	0	0%
2	0	0%
3	1	1,21%
4	4	4,82%
5	36	43,37%
6	10	12,05%
7	6	7,23%
8	9	10,84%
9	11	13,25%
10	6	7,23%

4.1.3 Kuorojen esiintymiset

Ranuan kristillisellä kansanopistolla järjestetään vuosittain useita juhlia ja erilaisia tilaisuuksia, joissa oppilaat esittävät ohjelmaa. Lukukaudella 2018–2019 opiskelijat esittivät kuoromusiikkia eri tilaisuuksissa yli kymmenen kertaa. Esiintymisiä oli mm. vanhempien kursseilla, joulujuhlassa, musiikkimatineassa ja kevätjuhlassa. Kuorojen mukana esiintyi useasti oppilaista koottu soitinryhmä. Kuviossa 2 oppilaat valmistautuvat kevätjuhlan kuoroesitykseen.

KUVIO 2. Opistokuoro juuri ennen esiintymistään kevätkuuhlassa 11.5.2019

Kyselytutkimuksessa oppilaat saivat vastata asteikolla 0–10, ovatko he kokeneet kuoroesitysten määrän sopivaksi. Arvo 5 oli määritelty: sopivasti esiintymisiä, nollassa oli saate liian vähän esiintymisiä ja arvolla 10 vastattiin, jos oli liian paljon esiintymisiä. Vastausten keskiarvo oli 4,91. Kyselytutkimuksen perusteella kuorolaisten mielestä esiintymisiä oli sopivasti. Vain yksittäisiä vastaajia oli antanut arvon 0–3 sekä 8–10.

4.1.4 Opistoäänitteiden tekeminen

Ranuan kristillisen kansanopiston opiskelijat valmistivat kaksi äänitettä lukuvuoden 2018–2019 aikana. Ranuan rauhanyhdistyksen salissa äänitettiin lokakuun 2018 lopussa joulukortti-CD, johon sisältyi kolme kamarikuoron a cappella-laulua, yksi kuorolaulu kamarikuorolla ja soitinyhtyeellä, poikakuoron laulu, yksi poikalaulajien duetto pianosäestyksellä sekä huilueduetto urkusäestyksellä. Äänitteen kesto oli vähän alle 20 minuuttia. Ääniteelle annettiin nimeksi Joulurauhaa, ja se oli pakattu postikorttityyliin, jotta sen voisi lähettää joulutervehdyksenä.

Toinen äänite tehtiin maaliskuussa 2019, ja se on ns. perinteinen opiston kevät-CD (kuvio 3). Tämä äänite oli kestoltaan pidempi, noin tunnin mittainen, ja sisälsi 19 kuorolaulua (kuvio 4). Kevätäänitteelle lauloivat kaikki opiston kuorot sekä lauluryhmä, ja mukana oli myös useita eri soitinten soittajia. Opistokuoro ja kamarikuoro lauloivat molemmat kevätäänitteelle seitsemän, tyttökuoro kaksi, poikakuoro yhden ja lauluryhmä kaksi laulua. Soittimista oli mukana urut, piano, huilu, panhuilu, viulu, alttoviulu ja sello. Viisi laulajaa lauloi solistiosuuden neljään lauluun. Äänitteellä on mukana yksi uusi sävellys, joka on kokonaan opiskelijoiden valmistama: yksi oppilas kirjoitti sanat, toinen sävelsi ja kolmas sovitti sen yksiaäniseksi pianolla säestettäväksi kuorolauluksi. Oppilaat saivat

ehdottaa levyille nimeä sekä äänestää mielestään parasta nimiehdotusta. Äänestyksen perusteella CD-levy nimettiin ”Kiitos nousee sydämestä”.

KUVIO 3. Ranuan kristillisen kansanopiston vuosikurssin 2018–2019 oppilaiden valmistama CD-levy nimettiin äänestyksen perusteella ja sai nimeksi ”Kiitos nousee sydämestä”.

Kuorolaiset kokivat äänitteen tekemisen hyvin mielenkiintoisena, vaikkakin se vaati paljon harjoittelua ja äänityspäivä oli monen laulajan mielestä aika rankka ja väsyttävä.

”Levytykset olivat rankka, mutta hyvä kokemus. Moni oli innolla mukana. Vaikka se aiheutti joissakin oppilaissa melko paljon stressiä.”

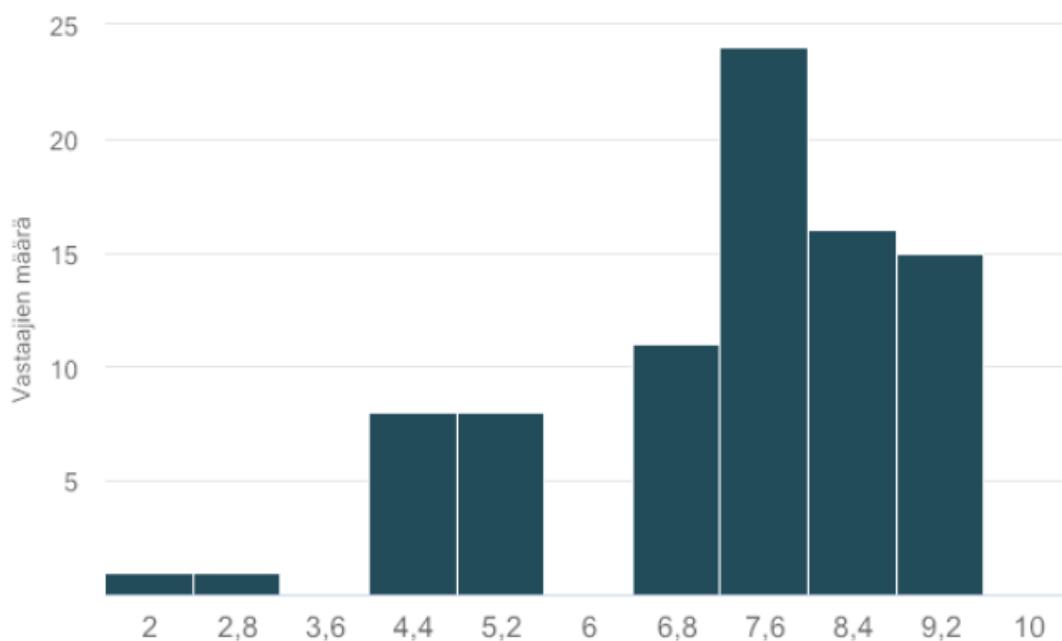
”Tykkäsin levytyksistä, vaikka väsytti, oli tosi mukavaa, koska meillä oli niin hyvä yhteishenki. Molemmat levytykset jäävät opistosta mieleen huippu kokemuksina. Olisi ollut huippua tehdä oikea joulu CD.”

”Oli huippua, en keksi negatiivista. Huippu kokemus!”

KUVIO 4. Opisto-CD koostuu hengellisistä lauluista ja virsistä.

Suurin osa kyselyyn vastanneista nuorista koki äänitteen tekemisen hyvin mielenkiintoisena projektina. Vastaajat saivat valita asteikolla 0–10 siten, että nolla osoitti CD:n tekemisen tylsänä ja arvo 10 todella mielenkiintoisena. Vain 2 prosenttia vastaajista arvioi CD:n tekemisen mainitulla asteikolla alle viiden arvoiseksi. Vastausten keskiarvo oli 7,81. Kuviosta 5 näkee vastausten jakautumisen siten, että suurimmalla osalla vastaajista on jäänyt hyvä kokemus äänityksistä.

KUVIO 5. Kuorolaisten kokemus äänitteen tekemisestä oli hyvin positiivinen.

Äänityksiin valmistautuminen vaatii paljon aikaa ja hyvää keskittymistä harjoituksissa. Useiden vastaajien mielestä kuoroharjoituksissa käytettiin sopivasti aikaa levytyslaulujen harjoitteluun.

”Levyyn oli sopivan verran aikaa harjoitella. Jotkut laulut silti tuli liian lyhyellä aikavälillä, mutta ne olivat helppoja. Mukavaa oli tehdä”

”Valmistautuminen ja äänitykset palkitaan, kun saamme levyn itsellemme. Se oli antoisaa ja mukavaa.”

Osa opiskelijoista oli sitä mieltä, että äänityksiä varten olisi pitänyt harjoitella enemmän.

”Olisin ainakin itse ollut valmis harjoittelemaan vielä enemmän äänityksiä varten. Vaikka otin äänityksistä turhaa stressiä, olisi ollut mukava harjoitella enemmän pikkukuorolla omalla ajalla.”

”Omatoimisia harjoituksia olisi pitänyt olla enemmän.”

Kyselytutkimuksessa haluttiin selvittää oppilaiden kokemuksia äänityksiin valmistavien harjoitusten ajankäytöstä. Kokemusta arvioitiin asteikolla 0 (liian vähän) – 10 (liian paljon). 84 vastaajasta 39 oli sitä mieltä, että äänityksiin harjoiteltiin sopivasti (liukukytkimen arvo 5). Vastausten keskiarvo oli 4,57. Osa oli sitä mieltä, että aikaa käytettiin liian vähän. Taulukossa 4 esitetään vastausten jakautuminen sekä prosentteina että vastaajien lukumääränä.

TAULUKKO 4. Oppilaiden kokemuksia äänityksiin valmistavien harjoitusten ajankäytöstä

Liukukytkimen arvon lukumäärä	n	Prosentti
0	1	1,19%
1	4	4,76%
2	2	2,38%
3	7	8,33%
4	16	19,05%
5	39	46,43%
6	10	11,91%
7	4	4,76%
8	1	1,19%
9	0	0%
10	0	0%

4.2 Instrumenttiopetus

Ranuan kristillisellä kansanopistolla on voinut lukuvuonna 2018–2019 opiskella valinnaisesti laulua, pianonsoittoa tai urkujensoittoa. Kyselytutkimukseen vastanneista 64 opiskeli edellä mainittuja oppiaineita. Yksinlaulun opiskelijoita oli 36, pianonsoiton opiskelijoita 22 ja urkuoppilaita 6 vastannutta.

Kyselytutkimuksessa kysyttiin, haluaisivatko opiskelijat opistoon muita instrumenttiopintoja kuin niitä, jotka ovat olleet tähän asti mahdollisia. 42 prosenttia vastaajista haluaisi opiskella lisää muita instrumenttiopintoja. 11 vastaajaa kirjoitti, että haluaisi opiskella opistossa huilunsoittoa, 8 nuorta olisi kiinnostunut viulunsoiton opiskelusta ja 3 olisi toivonut sellonsoiton opetusta. Yksittäisiä toivomuksia oli alttoviulun, sahan, kanteleen, kitaran ja kuoronjohdon opiskelusta.

4.2.1 Laulutunnit

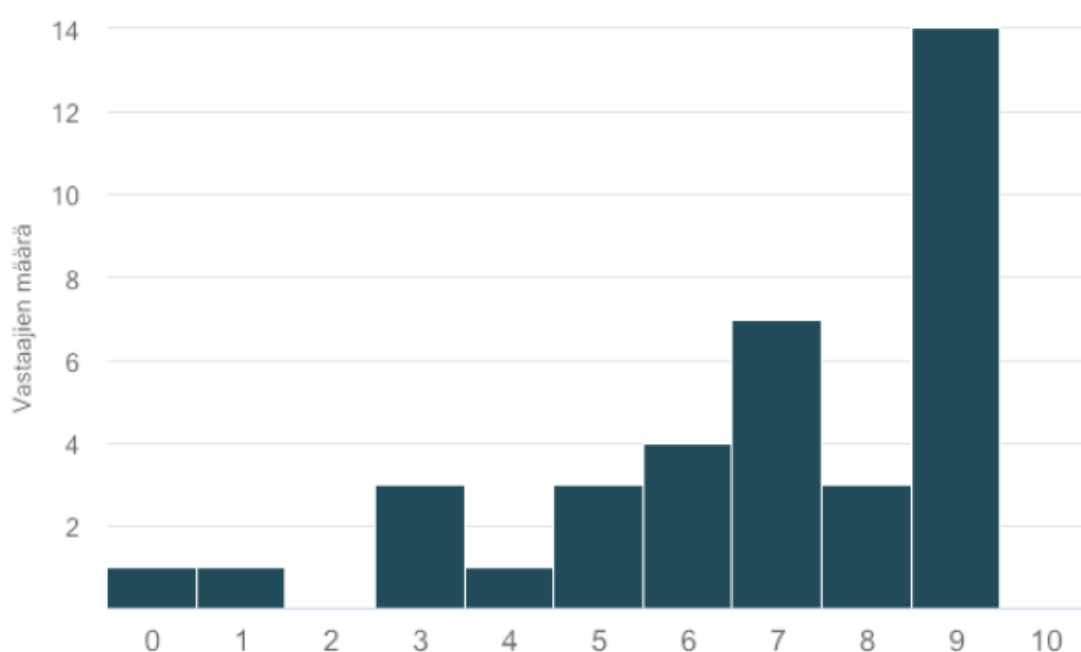
Tutkimushetkellä laulun valinneita oppilaita oli 36. Laulutunnit toteutettiin totutusta yksilöopetuksesta poiketen kahden oppilaan yhteistuntina, koska halukkaita laulunopiskelijoita oli niin paljon, etteivät kaikki halukkaat olisi muutoin voineet saada opetusta. Tutkimuksessa haluttiin selvittää oppilaiden kokemuksia laulutunnin pituudesta, oppitunnin ajankäytön sopivuudesta sekä kahden oppilaan yhteistunneista.

Vastaajien mielipiteet laulutunnin pituudesta jakaantuivat melko tasapuolisesti niin, että 51 % vastaajista koki laulutunnin pituuden, 30 minuuttia, sopivan mittaiseksi ja 54 % vastaajista oli sitä mieltä, että laulutunnin pituus oli liian lyhyt. Kaksi vastaajaa ei osannut sanoa mielipidettään asiasta.

Lauuoppilaiden kokemuksia laulutunnin ajankäytöstä tutkittiin kysymällä kokemuksia ääniharjoitusten ja laulutekniikan sekä tunnilla laulettavaan lauluun käytettävän ajan sopivuudesta. Vastaajista 79 prosenttia koki, että ääniharjoituksiin ja laulutekniikkaan käytettiin tunnilla sopivasti aikaa, 13 % oli sitä mieltä, että ääniharjoituksia ja laulutekniikkaa oli tunnilla liian vähän, ja 3 % vastaajista koki, että ääniharjoituksia ja laulutekniikkaa harjoiteltiin liian paljon. Suurin osa vastaajista, 77 pro-

senttia, koki, että sai laulaa laulutunnilla harjoitettavaa laulua riittävästi. 26 % vastaajista olisi halunnut laulaa harjoitettavaa laulua tunnilla enemmän. Kukaan ei kokenut, että saisi tunnilla laulaa liian paljon.

Kyselyn mukaan laulunopiskelijat olivat melko tyytyväisiä kahden oppilaan yhteisiin laulutunteihin. Vastaajat saivat arvioida asteikolla 0–10, kuinka hyvin kahden oppilaan laulutunnit sopivat heille (kuvio 6). Jopa 38 prosenttia laulunoppilaista oli sitä mieltä, että kahden oppilaan laulutunnit sopivat itselleen erittäin hyvin. Yli viiden arvon arvioineita oppilaita oli yhteensä 84 prosenttia.

KUVIO 6. Kahden lauluoppilaan yhteistuntien sopivuus itselleen oppilaiden mielestä

Useimmat laulunopiskelijat eivät olleet käyneet laulutunneilla ennen opistovuottaan. Laulun opiskelijoista vain 8 prosenttia oli saanut laulutunteja aikaisemmin. 92 % ei ollut käynyt laulutunneilla aiemmin.

4.2.2 Pianotunnit

Pianotunnin pituus oli 20 minuuttia oppilasta kohden viikossa. Kyselytutkimuksessa tutkittiin pianooppilaiden kokemuksia tunnin pituudesta sekä tunnin ajankäytön jakaantumisesta tekniikkaharjoi-

tuksiin ja harjoiteltavaan kappaleeseen. Usea vastaaja koki pianotunnin olevan liian lyhyt. 54 prosenttia piano-oppilaista vastasi kokevansa pianotunnin pituuden liian lyhyeksi. Pianotunnin pituuden koki sopivaksi 31 %. 15 % ei osannut sanoa mielipidettään.

Piano-oppilaista 39 prosenttia vastasi, että saa riittävästi harjoitella soittotekniikkaa pianotunnin aikana. 23 % oli sitä mieltä, että tekniikkaharjoituksia on liian vähän. 38 % ei osannut sanoa kantansa.

Piano-oppilaat olivat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä pianotunnilla harjoiteltavaan kappaleeseen käytettävän ajan pituuteen. 58 prosenttia vastaajista sai mielestään soittaa riittävästi harjoiteltavaa kappaletta pianotunnin aikana. 27 % koki, että saa soittaa liian vähän harjoittelussa olevaa kappaletta. 15 % ei osannut sanoa mielipidettään.

4.2.3 Urkutunnit

Ranuan kristillisellä kansanopistolla oli kevätlukukaudella 2019 kuusi urkujen soiton oppilasta. Syyslukukaudella ei ollut mahdollista valita urkujensoittoa. Urkutunnin pituus oli 20 minuuttia. Kyselytutkimuksessa selvitettiin urkuoppilaiden kokemuksia oppitunnin pituudesta ja sen ajankäytön jakautumisesta tekniikan harjoittamiseen ja harjoiteltavaan kappaleeseen. Kahden urkuoppilaan mielestä kahdenkymmen minuutin pituinen urkutunti oli sopivan mittainen. Neljä urkuoppilasta koki urkutunnin liian lyhyeksi.

Soittotekniikkaa koki harjoiteltavan riittävästi puolet urkujen soiton opiskelijoista. Yhden oppiaan mielestä soittotekniikkaa harjoiteltiin tunnilla liian vähän. Kenenkään oppilaan mielestä oppitunti ei ollut liian pitkä. Kaksi vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään.

Harjoiteltavaa kappaletta sai urkutunnilla soittaa riittävästi mielestään viisi vastaajaa. Yksi oppilas koki, että harjoiteltavaa kappaletta soitettiin liian paljon urkutunnin aikana.

4.3 Vapaa-ajan musiikkiryhmät

Ranuan kristillisellä kansanopistolla opiskeli lukuvuonna 2018–2019 useita musiikista aidosti kiinnostuneita musikaalisia nuoria. Nuoret kokosivat omatoimisesti pienempiä, hetkittäin toimivia laulu-

ja soitinryhmiä sekä kolme pysyvämpää lauluryhmää, jotka osallistuivat myös esiintymisiin opiston erilaisissa tapahtumissa ja juhlissa. Laulu- ja soitinryhmissä oli oppilaiden keskuudesta omatoimisesti valittu harjoituttaja, joka on tiedottanut harjoitusajoista ja ohjannut ryhmää. He pyysivät tarpeen tullen musiikinopettajaa kuuntelemaan ja kommentoimaan harjoituksiaan ja vastaanottavasti halusivat kehittää ryhmäänsä opettajan antamien neuvojen mukaan.

Koko opistovuoden ajan toimivat seuraavat lauluryhmät: poikakuoro, tyttökuoro ja neljänäinen pieni lauluryhmä. Kyselytutkimukseen vastanneista 14 % lauloi poikakuorossa. Poikakuorossa lauloi 12 poikaa 1–4-äänisesti. Poikakuoro esiintyy molemmilla opistovuoden 2018–2019 aikana tehdyillä äänitteillä, kuitenkin hieman eri kokoonpanolla. Poikakuorossa oli kaksi kuorosta vastaavaa opiskelijaa, jotka harjoituttivat kuoroa ja pyysivät musiikinopettajalta vinkkejä mm. ohjelmiston valintaan. Musiikinopettaja on tarvittaessa käynyt kuuntelemassa heidän harjoituksiaan, esimerkiksi ennen esiintymisiä ja CD-levyn äänityksiä.

Tyttökuoro lauloi 2–4 äänisiä lauluja. Tyttökuoron kokoonpano on säilynyt koko opistovuoden lähes muuttumattomana, ja heitä on koko ajan harjoituttanut ja johtanut sama oppilas, joka myös kokosi kuoron. Tyttökuorossa oli 23 laulajaa. Tyttökuoro on esiintynyt opiston erilaisissa tapahtumissa ja juhlissa sekä osallistunut kevät-CD:n äänityksiin. Tyttökuoro on esiintynyt myös yhdessä erilaisten soitinkokoonpanojen kanssa. 25 % vastaajista oli mukana tyttökuorossa.

Kolmas opiston pienempi, pysyvä lauluryhmä oli 12 oppilaan muodostama neljänäinen lauluryhmä, joka on ollut hyvin aktiivinen esim. ohjelmiston harjoittelussa. Kyselytutkimukseen vastanneista 15 % osallistui lauluryhmän toimintaan. Ryhmä harjoitteli nopeassa aikataulussa useita uusia kuorokappaleita ja esiintyi monissa opiston tapahtumissa ja juhlissa sekä opiston ulkopuolella. Lauluryhmän kokosi yksi opiston opiskelija. Ryhmä harjoitteli viikoittain ja musiikinopettaja kävi silloin tällöin johtamassa jo harjoiteltuja kappaleita sekä antamassa vinkkejä harjoittelun tueksi. Tämä lauluryhmä esiintyy myös vuosikurssin 2018–2019 kevät-CD:llä.

4.4 Musiikin merkitys nuorille

Tässä opinnäytetyössä haluttiin selvittää nuorten, Ranuan kristillisen kansanopiston opiskelijoiden kokemuksia musiikista ja musiikinopiskelusta heidän opistovuotensa aikana. Musiikki on ollut koko

opistovuoden ajan suuri osa opistolaisten arkea ja juhlaa. Opistovuoden alussa opistolaiset perinteisesti valitsivat itselleen teeman opistovuoteensa. Vuosikurssin 2018–2019 opiskelijat päättivät ottaa teemakseen ”Samassa soinnussa”, joka kuvaa hyvin tämän vuosikurssin opiskelija-ainesta. Pitkäaikaiset opiston opettajat muistelivat, että koskaan ennen opistossa ei ole ollut niin suurta kuoroa, että se olisi kattanut 80 % opiston oppilasmäärästä.

Miksi musiikki saa nuoret innostumaan ja harrastamaan? Saarikallion (2011, 53) tutkimuksesta käy ilmi, että musiikki voi antaa nuorille myönteisiä tunnekokemuksia, auttaa käsittelemään negatiivisia tunteita, vahvistaa nuoren itsehallinnan kokemusta, auttaa rakentamaan ja ilmaisemaan omaa identiteettiä ja vahvistaa yhteenkuuluvaisuuden tunnetta tärkeisiin ihmisiin. Yhteenkuuluvaisuuden tunne on varmasti monelle kuoron sekä laulu- tai soitinryhmään tulleelle se tärkeä asia, jonka vuoksi he ovat halunneet osallistua ryhmämusisointiin, musiikin arvoa kuitenkin vähättelemättä (kuvio 7). On ollut ilo työskennellä musiikin opettajana innostuneiden nuorten parissa ja huomata nuorten mukana itsekkin innostuvansa aina uudelleen musiikin ja musisoinnin ihmeellisestä maailmasta.

KUVIO 7. Opistossa musiikkia harrastetaan paljon. Yhteenkuuluvaisuuden tunne vahvistuu esimerkiksi yhdessä musisoiden.

Useat kyselytutkimukseen vastanneet olivat kiitollisia siitä, että opistossa on voinut opiskella musiikkia.

”Opistossa on ollut suuri mahdollisuus harrastaa musiikkia. Olen kiitollinen siitä.”

"Taina, oot niin ihana! Oot saanu mut innostumaan uuestaan mahtavasta harrastuksesta ja oot pelkällä asenteellasi ja esimerkillä opettanu mulle nii paljo. KIITOS! <3"

Musiikin tärkeydestä opistonuorille kertoo myös se, että usea 83 vastaajasta aikoi jatkaa musiikin harrastamista opistovuoden jälkeen. Peräti 62 oppilasta aikoo jatkaa jollain tapaa musiikin harrastamista tulevaisuudessa, 15 oppilasta ei osaa vielä sanoa, jatkuuko harrastus edelleen, ja vain kuusi oppilasta ei aio jatkaa musiikin harrastamista opiston jälkeen.

5 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia Ranuan kristillisen kansanopiston oppilaiden kokemuksia opiston musiikinopetuksen laadusta ja määrästä. Oli mielenkiintoista laatia oppilaille kyselykaavake, jonka avulla he voisivat arvioida opetusta, sen riittävyttä, laatua ja kehittämistä. Kyselyä laatiessa tuli samalla pohdittua omaa opetustapaa ja -menetelmiä. Täytyi keskittyä siihen, mikä on opetuksessa olennaista ja mitä kannattaa kysyä opetuksen edistämiseksi.

5.1 Tutkimuksen luotettavuus

Kyselytutkimus tehtiin Ranuan kristillisen kansanopiston musiikin oppilaille. Kyselyn linkki jaettiin kaikille opiston opiskelijoille WhatsApp-ryhmässä. Opiskelijoita tässä ryhmässä oli 115, ja musiikin opiskelijoita heistä oli 95. Kyselytutkimuksen jakaminen tässä ryhmässä mahdollisti sen, että siihen saattoivat vastata muutkin kuin musiikin opiskelijat. Katsoin kuitenkin WhatsApp-ryhmän kautta jakamisen luotettavimmaksi vaihtoehdoksi tavoittaa kaikki musiikin opiskelijat. Vastaajia saatiin vähemmän kuin musiikin opiskelijoita oli. Muiden kuin musiikin opiskelijoiden vastaaminen kyselyyn oli mahdollista, mutta erittäin epätodennäköistä.

Kyselytutkimuksessa oli osoitettu jonkin verran kysymyksiä tietyille musiikinopiskelijaryhmille. Vastauksien määrästä huomasin, että joihinkin instrumenttiopetusta koskeviin kysymyksiin oli vastannut suurempi määrä vastaajia kuin ryhmän todellinen oppilasmäärä oli. Tätä tutkimusta ei siis voi pitää täysin luotettavana, sillä joihinkin vastauksiin on voinut vastata opiskelija, joka ei ole saanut kyseisen aineen opetusta.

5.2 Musiikin ilo

Tämän opinnäytetyötutkimuksen tulokset yllättivät positiivisesti. Opettaessani olen pannut merkille, että kansanopistossa opiskelevat nuoret pitävät musiikista ja harrastavat sitä paljon vapaa-ajallaan. Opetin lukuvuonna 2018–2019 musiikkia kahtena päivänä viikossa. Sain usein kuulla nuorilta, kuinka onnellisia he olivat niistä päivistä, jolloin oli musiikin tunteja, joita he innolla odottivat. Kuitenkin tutkimustulokset olivat parempia kuin mihin olin varautunut. Minut yllätti se positiivisuus, joka

näkyi selkeästi jokaisen monivalintakysymyksen vastauksen keskiarvosta. Vastaajat olivat suurimaksi osaksi tyytyväisiä musiikin opetukseen ja antoivat opetuksesta kiitosta avoimissa, sanallisissa vastauksissa.

Moni nuori toivoi lisää musiikkia opiston musiikin tarjontaan. Sekä musiikin ryhmitunteja että instrumenttiopetusta toivottiin enemmän. Ohjattua musiikin pienryhmätoimintaa ja soitinryhmäopetusta toivottiin opetusaineiksi. Moni nuori toivoi myös teoriaopintoja opistoon.

”Musiikkiopintopolku jossa opetettaisiin myös musiikinteoriaa, säveltämistä, sanoittamista yms.”

Opistossa musiikilla on suuri rooli. Lähes aina opistorakennukseen mennessä jostakin luokasta tai opiston aulasta kuuluu jonkinlaista musisointia. Yleisintä on pianon soitto tai laulu pianon säestyksellä. Nuoret kokoontuvat usein pianon ääreen yhdessä laulamaan. Nuorista näkee, kuinka he nauttivat yhdessä musisoinnista. Opistossa musiikki on monen nuoren päivittäinen ilon aihe.

5.3 Musiikinopetuksen kehittäminen

Kyselytutkimus antoi viitteitä siihen, että kaikki oppilaat eivät olleet tyytyväisiä kuorojen kokoonpanoon. Usea vastaaja koki, että kuorotyöskentely olisi helpompaa, jos kuorojen koot olisivat pienemmät. Olen osittain samaa mieltä. Pienemmällä kuorolla sointi olisi tiiviimpää ja kokoonpanoa olisi helpompi hallita. Periaatteenani on tässä työssä kuitenkin antaa mahdollisimman monelle oppilaalle mahdollisuus osallistua musiikilliseen toimintaan heidän omien intressiensä mukaan. Opistokuoron melkein satapäinen nuorisojoukko tuo haasteita harjoittamiseen ja välillä jopa työrauhan ylläpitoon, mutta olen myös kokenut, että tuloksia on saavutettu hyvin, jopa äänitteiksi asti.

Osa kyselytutkimukseen vastanneista oppilaista oli sitä mieltä, että kamarikuoroon pääsyyn voisi olla tiukemmat kriteerit.

”Kuoroissa, varsinkin kamarikuorossa on liian paljon väkeä minun mielestä. Se heikentää musiikin laatua mutta ennen kaikkea heikentää kuoron ilmapiiriä, kun osalla porukasta ei ole niin paljon motivaatiota.”

Olen itsekkin pohtinut kamarikuoron laulukokeitten toteuttamistapaa. Jatkossa pyrin selvittämään sen hyviä ja kehitettäviä puolia. Olen kutsunut koetilannetta laulunäytteeksi laulukoe-sanan sijaan, ylimääräisen jännityksen poistamiseksi. Kun laulunäytteet annetaan lukuvuoden alussa, oppilas ja opettaja ovat vielä aika tuntemattomia toisilleen. Olen pyrkinyt luomaan laulunäytehetkestä vapaan

tilanteen, jossa oppilaalla on mahdollisuus kertoa myös itsestään ja omia ajatuksiaan laulamisesta. Kehitettävää olisi vielä musiikillisen osion suorittamisessa, niin että laulajien erot selviäisivät paremmin. Valintakriteerit pitäisi selkeyttää tarkemmin.

Tutkimuksen muutamista vastauksista kävi myös ilmi, että kaikki oppilaat eivät ole kovin motivoituneita kuorotyöskentelyyn. Opettaja voi vaikuttaa oppilaiden motivaation kohottamiseen tietyllä tasolla. Opettajan tulisi muun muassa pyrkiä tunnistamaan oppilaiden sisäisiä tarpeita, jotta niiden tyydytys johtaisi oppimiseen (Järvilehto 2014, 37). Olen pyrkinyt antamaan oppilaille vastuuta, jos he ovat olleet kiinnostuneita esimerkiksi kuoron harjoituttamisesta tai johtamisesta. Tulevina vuosina olisi hyvä kehittää kuoron harjoitustilanteita siihen suuntaan, että oppilaiden innostuneisuus säilyisi koko oppitunnin ajan ja useampi oppilas saisi vastuuta osaamisalueillaan. Oppilaiden arvostaminen ja oppilaista välittäminen saisi näkyä vielä enemmän oppitunneilla. Yhteenkuuluvaisuuden tunne auttaa oppilasta motivoitumaan. Välittäminen ja yksilön arvostus vahvistavat yhteenkuuluvaisuuden tunnetta. (Kuisma 2015, viitattu 16.5.2019.)

Myös huumorilla on merkitystä oppilaan motivaation säilyttämiseen, ja siten myös oppimiseen.

”Kamarikuorossa on mukavaa, lauluja harjoitellaan enemmän tosissaan ja vaikka meitä on monta, niin silti se kuulostaa usein hyvältä. Vaikka reenaaminen on välillä hyvin raskasta, niin silti kuoronjohtaja hyvällä mielellä kannustaa ja saa meidät yhä uudelleen innostumaan samoista kappaleista. Hieman lisää huumoria saisi olla niin tunnelma kevenisi ja olisi helpompaa laulaa hyvällä mielellä.”

Tämä oppilaan kommentti pysäyttää miettimään, miten huumoria voisi käyttää monipuolisemmin oppitunnilla. Mielestäni en ole vakavamielinen opettaja, mutta jatkossa yritän vapauttaa oppitunnin tunnelmaa enemmän myös huumorin avulla.

Sain kyselyn kautta henkilökohtaisesti paljon hyvää palautetta, joka kannustaa minua orastavalla musiikinopettajan urallani. Voin hyvällä mielellä jatkaa opetustani ja sen kehittämistä. Kiitos nuoret, tuotte iloa minullekin!

LÄHTEET

Heikkilä, A. 2019. Ranuan kristillisen kansanopiston musiikinopettaja 1987–2017, Pianon- ja urkujensoiton opettaja, Lapin musiikkiopisto. Tekstiviesti. 10.5.2019.

Jalanko, H. 2019. Murrosiän viivästyminen pojalla. Duodecim Terveyskirjasto. Viitattu 9.5.2019, https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00454

Järvilehto, J. 2014. Hauskan oppimisen vallankumous. Juva, Bookwell Oy.

Kuisma, P. 2014. Sisäinen motivaatio synnyttää tekemisen iloa. Uusi Kaiku. Valtionkonttori. Viitattu 16.5.2019, <http://uusikaiku.valtiokonttori.fi/sisainen-motivaatio-synnyttaa-tekemisen-iloa/>.

Opetushallitus 2019. Vapaa sivistystyö. Viitattu 9.5.2019, https://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/vapaa_sivistystyo.

Peda.net 2019. Mitä on positiivinen pedagogiikka. Viitattu 9.5.2019, <https://peda.net/joensuu/jsv1/pp/mopp/nimet%C3%B6n-5e40>.

Ranuan kristillinen kansanopisto 2019b. Opintopolut. Viitattu 10.5.2019, <https://www.rakro.net/opintolinjat/opintopolut/>.

Ranuan kristillinen kansanopisto 2019a. Oppilaitos. Viitattu 8.5. 2019, <https://www.rakro.net/oppilaitos/>.

Rautamaa, P. 2012. Äänenmurros ja laulaminen – Äänenmurrosvaiheessa olevan nuoren opettaminen. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 16.5.2019, <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37332/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201202071138.pdf>.

Saarikallio, S. 2011. Mitä musiikki nuorille merkitsee? Taito- ja taideaineiden oppimistulokset. Opetushallitus. Viitattu 16.5.2019, http://www.opetushallitus.fi/download/131643_Taito-_ja_taideaineiden_oppimistulokset_-_asiantuntijoiden_arviointia.pdf#page=54.

Tuomisto, T. 2018. Kansanopistopedagogiikka kolmessa kristillisessä kansanopistossa. Oulun yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, väitöskirja.

Väestöliitto 2019. Nuoret. Äänenmurros. Viitattu 9.5.2019, <https://www.vaestoliitto.fi/nuoret/murrosika/pojan-keho/aanenmurros/>.

Musiikkityö Ranuan kr. opistolla

Tämä kysely on osa opinnäytetyötäni Oulun ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyössäni tutkin Ranuan kristillisen kansanopiston musiikin opetusta ja sen kehittämistä oppilaslähtöisesti. Voit kyselyyn vastaamalla vaikuttaa opiston musiikinopetuksen kehittämiseen. Kysely toteutetaan anonymisti. Vastaajia ei tunnisteta tämän kyselyn perusteella.

Opiston kuorot

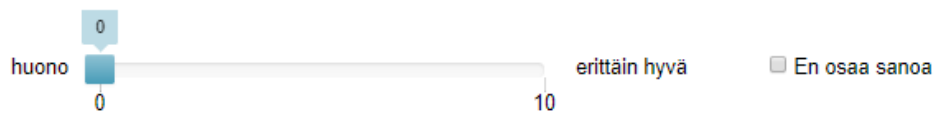
1. Opiskelen Ranuan kristillisen kansanopiston

- isossa kuorossa
- kamarikuorossa
- tyttökuorossa
- poikakuorossa
- lauluryhmässä

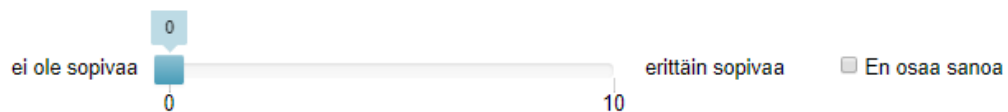
2. Mitä mieltä olet opiston kuorossa laulamisesta? (valitse asteikolla 0-10)

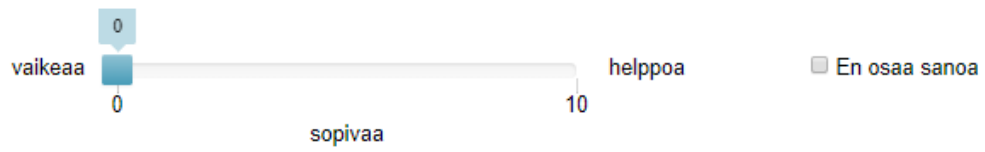
3. Millainen kuoron ilmapiiri on mielestäsi?

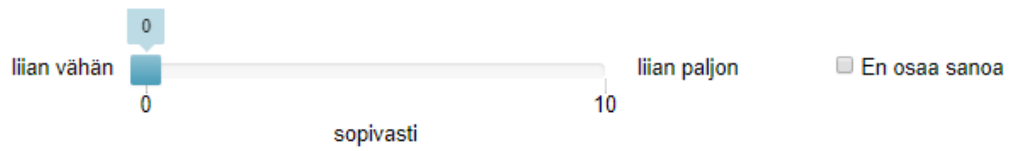
4. Mitä mieltä olet kuoron ohjelmiston sisällöstä?

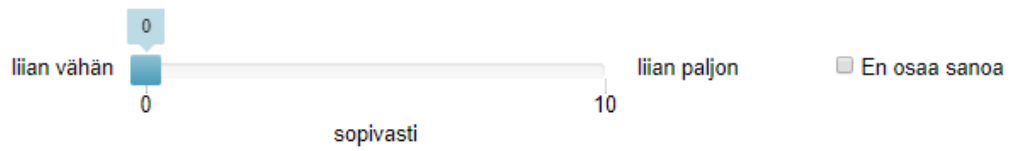
5. Millaista kuoron ohjelmisto mielestäsi on?

6. Saatko kuoronjohtajalta tarpeeksi palautetta?

7. Kuoro esiintyy monissa opiston juhlissa ja tapahtumissa. Onko kuorolla mielestäsi sopivasti esiintymisiä?

8. Haluan vielä kertoa kuorosta omin sanoin...

9. Haluaisitko opistoon muuta ryhmäopetusta kuin kuorot?

- kyllä
- en
- en osaa sanoa

10. Jos vastasit edelliseen kyllä, kerro tähän omin sanoin mitä tai millaista?

Laulun- ja soitonopetus

11. Opiskelen opistossa

- yksinlaulua
- pianon soittoa
- urkujen soittoa

12. Laulun opiskelijat vastaavat: Kahden oppilaan laulutunnit sopivat minulle(valitse asteikolla 0-10)

13. Laulun opiskelijat vastaavat: Mielestäni laulutunnin pituus, 30 min. on

- sopivan mittainen
- liian lyhyt
- en osaa sanoa

14. Laulun opiskelijat vastaavat: Laulutunnilla on ääniharjoituksia ja laulutekniikan opetusta

- sopivasti
- liian vähän
- liian paljon
- en osaa sanoa

15. Laulun opiskelijat vastaavat: Laulutunnilla saan laulaa harjoiteltavaa laulua

- sopivasti
- liian vähän
- liian paljon
- en osaa sanoa

16. Laulun opiskelijat vastaavat: Oletko käynyt laulutunneilla ennen opistovuotta?

- kyllä
- en

17. Piano-oppilaat vastaavat:
Pianotunnin pituus, 20 min. on mielestäni

- sopiva
- liian lyhyt
- liian pitkä
- en osaa sanoa

18. Piano-oppilaat vastaavat:
Pianotunneilla on tekniikkaharjoituksia

- riittävästi
- liian vähän
- liian paljon
- en osaa sanoa

19. Piano-oppilaat vastaavat:
Saan pianotunnilla soittaa harjoiteltavaa kappaletta

- riittävästi
- liian vähän
- liian paljon
- en osaa sanoa

20. Urkuoppilaat vastaavat:
Urkutunti, 20 min. on pituudeltaan

- sopiva
- liian lyhyt
- liian pitkä
- en osaa sanoa

21. Urkuoppilaat vastaavat:
Urkutunneilla harjoitellaan soittotekniikkaa mielestäni

- riittävästi
- liian vähän
- liian paljon
- en osaa sanoa

**22. Urkuoppilaat vastaavat:
Saan urkutunneilla soittaa harjoiteltavaa kappaletta**

- riittävästi
- liian vähän
- liian paljon
- en osaa sanoa

23. Haluaisitko opiskella opistossa jotain muuta instrumenttia?

- kyllä
- en
- en tiedä

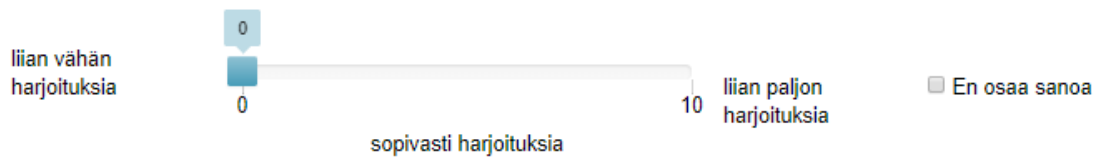
24. Jos vastasit edelliseen kyllä, vastaa tähän mitä soitinta haluaisit opiskella?

Opisto-CD:n tekeminen

25. Millaisena koit opisto-CD:n tekemisen?

26. Opisto-CD:n tekeminen vaatii aikaa. Miten koit ajankäytön levytyksiä varten kuoroharjoituksissa?

27. Tähän voit vielä vielä kertoa jotain levytyksistä tai siihen valmistautumisesta omin sanoin.

28. Olen harrastanut musiikkia ennen kuin tulin opistoon

- kyllä, 1-2 vuotta
- kyllä, 2-4 vuotta
- kyllä, yli 4 vuotta
- en ole

29. Aion jatkaa musiikin harrastamista myös opiston jälkeen

- kyllä
- en
- en tiedä

30. Tähän voit vielä kirjoittaa toiveita tai mielessäsi olevia asioita opiston musiikkielämästä

**31. Vastaa vielä ystävällisesti seuraavaan, viimeiseen kysymykseen.
Olen:**

- tyttö 16-17 vuotta
- poika 16-17 vuotta
- tyttö yli 18 vuotta
- poika yli 18 vuotta